

NAJNOWSZE WYDAWNICTWA Z ZAKRESU HISTORII ŚLĄSKA

oprac. Wojciech Mrozowicz
Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego
ORCID: [0000-0002-4407-0698](https://orcid.org/0000-0002-4407-0698)

100-lecie Plebiscytu i Trzeciego Powstania Śląskiego (katalog wystawy), red. Damian Reclaw, Gliwice: Muzeum w Gliwicach, 2022, ss. 226, ill.

XXX lat Straży Miejskiej Wrocławia. Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość, red. Małgorzata Lizut, Grzegorz Muchorowski, Wrocław: Straż Miejska Wrocław, Wyższa Szkoła Prawa, 2021, ss. 217, ill.

Archiwum po drodze... Dzielnice Opola w źródłach Archiwum Państwowego w Opolu, t. 1: Czarnowąsy, Groszowice, Grudzice, Nowa Wieś Królewska, Wójtowa Wieś i Szczepanowice, red. Aleksandra Starczewska-Wojnar, Opole: Archiwum Państwowe w Opolu, Instytut Śląski w Opolu, 2022, ss. 167, ill.

Babij Paweł, *Pieczczę rycerstwa obcego na Śląsku do 1335 roku w zbiorach Archiwum Państwowego we Wrocławiu*, Wrocław: Archiwum Państwowe we Wrocławiu, 2021, ss. 118, ill.

Die Begräbniskultur an den Höfen der Herzöge von Liegnitz und Brieg in der Frühneuzeit. Beiträge und Materialien zum Thema, Hrsg. Irena Korbelářová, Radmila Dluhošová, Übersetzung Langeo, s.r.o., Troppau: Schlesische Universität in Troppau, 2022, ss. 728, ill.

Bieda Tadeusz, *Królewska perła Gór Stołowych. Radków na przestrzeni dziejów*, Radków–Nowa Ruda: Gmina Radków, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Radków im. Karola Estreichera, Wydawnictwo Drukarnia Kokociński Sp. z o.o., 2022, ss. 302, ill.

Bieruta Piotr, *Dolnośląska kartografia. Wystawa stała*, Lubin: Muzeum Historyczne w Lubinie, 2022, ss. 32, 4, ill.

- Bieruta Piotr, *Historia miasta [Lubina] na tle życia codziennego. Wystawa stała*, Lubin: Muzeum Historyczne w Lubinie, 2022, ss. 32, ill.
- Bieruta Piotr, *Zbrodnia lubińska. Wystawa stała*, Lubin: Muzeum Historyczne w Lubinie, 2022, ss. 32, ill.
- Błażejczak Robert, *Lasów. Fakty i tajemnice 1247–2017 / Lissa. Fakten und Geheimnisse*, Jelenia Góra: Wydawnictwo Poligrafia Ad Rem, 2022, ss. 354, ill. (równoległe tekst polski i niemiecki).
- Colloquium Opole 2021. Wspólny mit czy źródło sporu politycznego? Dziedzictwo opozycji antykomunistycznej z trójstronnej polsko-czesko-niemieckiej perspektywy*, red. Marek Mazurkiewicz, Agata Haas, Robert Wieczorek, Opole: Instytut Śląski, 2022 (Colloquium Opole. Polacy, Niemcy, Czesi. Sąsiedztwo w XXI wieku), ss. 192.
- David Pierre, Maleczyński Karol, Dobbertin Hans, *Ryksa Śląska* [c. ks. Władysława Wygnańca]. *Cesarzowa Hiszpanii*, tłum. Katarzyna Panfil, Andrzej Fronc, Szczęśne: Klinika Języka, 2022, ss. 227, ill.
- Dębicki Marcin, Zenderowski Radosław, *Dlaczego Cieszyn (nie) jest stolicą Europy Środkowej? Idiosynkratyczne mniemania o charakterze miasta*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe UKSW, 2021, ss. 248, ill.
- Dusz-pasterz, który pachniał owcami. Ks. Stanisław Orzechowski*, red. Aleksander Radecki, Wrocław: Edytor Drukarnia-Wydawnictwo: Stowarzyszenie Przyjaciół Duszpasterstwa Akademickiego „Wawrzyny”, 2022, ss. 340.
- Dziatczyk Anna, *Historia firmy Biuro Informacyjne W. Schimmelpfeng na podstawie materiałów archiwalnych zgromadzonych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Oddział w Kamieńcu Ząbkowickim*, Kamieniec Ząbkowicki: Archiwum Państwowe we Wrocławiu, Oddział w Kamieńcu Ząbkowickim, 2021, ss. 202, ill.
- Fic Maciej, *Plebiscyt górnos Śląski 20 marca 1921 roku. Najbardziej demokratyczna forma wyboru?*, Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 2022, ss. 309, ill.
- Firszt Stanisław, *Ciekawostki z Jeleniej Góry i okolic*, Jelenia Góra: Wydawnictwo Ad Rem, 2022, ss. 332, ill.
- Firszt Stanisław, *Schaffgotschowie. Arystokratyczny ród na Śląsku*, Cieplice–Jelenia Góra–Kopice: Wydawnictwo Ad Rem, Maciej Mischok, Rzymskokatolicka

- Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kopicach, 2022 (Źródła Cieplickie), ss. 240, ill.
- Gabrowski Marian, *Polkowice w opisie Friedricha Bernharda Wernera*, Polkowice: nakład własny autora, 2022, ss. 60, ill.
- Gądek Grażyna, *Ocalić od zapomnienia. Próba odtworzenia dziejów mieszkańców dworu i najstarszych domów w Zbytkowie*, Strumień: Stowarzyszenie Miłośników Zbytkowa, 2022, ss. 450, ill.
- Głuszek Jerzy, *Monety i medale księząt oleśnickich 1498–1792*, Oleśnica–Bystre: Jerzy Maciński, 2022, ss. 360, ill.
- Gottwald Johannes, *Adolf Kardinal Bertram. Kirchenfürst zwischen Anpassung und Widerstand*, Stuttgart: Kohlhammer, 2022, ss. 295.
- Gmitruk Janusz, Ratyński Mateusz, *Arka Bożek (1899–1954) i jego czasy*, Warszawa: Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, 2022 (Ludowa Biblioteka Niepodległości), ss. 142, ill.
- Graczyk Konrad, *Ein anderes Gericht in Oberschlesien. Sondergericht Kattowitz 1939–1945*, Tübingen: Mohr Siebeck, [2021] (Beiträge zur Rechtsgeschichte des 20. Jahrhunderts, 119), ss. XII, 412, ill.
- Grundmann Günther, *Moje śląskie spotkania z Gerhartem Hauptmannem*, przeł. Mirosław Mackiewicz, Jelenia Góra-Jagniątków: Muzeum Miejskie „Dom Gerharta Hauptmanna” w Jeleniej Górze-Jagniątkowie, 2022 (Gerhart Hauptmann i Przyjaciele), ss. 165, ill.
- Historia kardiologii w Zabrze. Droga do sukcesu. Kardiologów portret własny*, red. Andrzej Lekston, Zygmunt Woźniczka, Katowice: Śląska Izba Lekarska w Katowicach, Fundacja Pro Medico, 2022 (Biblioteka Historyczna Śląskiej Izby Lekarskiej, 10), ss. 664, ill.
- Januszkiewicz Rafał, *Bielawskie okolice i tajemnice*, Bielawa–Dzierżoniów: Towarzystwo Przyjaciół Bielawy, Edytor Drukarnia-Wydawnictwo, [2022], ss. 147, ill.
- Jarczewski Andrzej, *Dyfamacja gliwicka 1939*, Katowice: Śląsk, 2021, ss. 220.
- Kamiński Bronisław, *W bramie kraju. W Kudowie po II wojnie światowej*, Wrocław: Oficyna Wydawnicza Robb, 2022 (Książka z Kwiatem), ss. 40, ill.

- Katalog druków cyrylickich XV–XVIII wieku w zbiorach Zakładu Narodowego im. Ossolińskich*, oprac. Olga Tkachuk przy współpracy Doroty Sidorowicz-Mulak, Wrocław: Wydawnictwo Ossolineum, 2022 (Osso Wczoraj i Dziś), ss. 246, ill.
- Kłosińska Kinga, Kulpa Sławomir, *Wielki pożar miasta 1822 r.*, Wodzisław Śląski: Muzeum w Wodzisławiu Śląskim, 2022, ss. 16, ill.
- Kocurek Danuta, *Wychowanie i edukacja dzieci wiejskich na Górnym Śląsku w XIX wieku do 1922 roku*, Katowice–Kraków: Wydawnictwo „scriptum”, 2021, ss. 201.
- Kolářová Ivana, Kolář Ondřej, *Bouřlivé trojmezí. Slezsko 1918–1923*, Praha: Academia, 2022, ss. 215, ill.
- Korfanty Wojciech, „Górny Śląsk to wielka rzecz”. *Wystąpienia na forum Sejmu Śląskiego I kadencji (1922–1929)*, wybór i oprac. Sebastian Rosenbaum, Mirosław Węcki, Katowice–Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej, 2022 (Oddziałowy Projekt Badawczy IPN Powstania Śląskie 1919–1921), ss. 348, ill.
- Krzystyniak Andrzej, *Demony duszy niemieckiej*, Katowice: Śląsk, 2022, ss. 163, ill.
- Książ od kuchni. Fotograficzny pamiętnik Louisa Hardouina, kuchmistrza dworu Hochbergów*, red. Beata Lejman, Wałbrzych: Zamek Książ, 2021, ss. 173, 184, ill.
- Kurnik Krzysztof, *Kultura muzyczna w obrzędach kościelnych na terenie Wikariatu Generalnego Śląska Cieszyńskiego w latach 1770–1925 na podstawie zachowanych źródeł*, Kraków: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Wydawnictwo Naukowe, 2021, ss. 262, 6 nlb., ill. (e-book pdf, dostępny on-line: <http://bc.upjp2.edu.pl/Content/5553/Całość%20bez%20strony%20tyt.%20ze%20znakiem%20wodnym.pdf>).
- Linert Andrzej, *Teatr w cieniu huty. Zarys historii Teatru Nowego w Zabrze 1959–2019*, Katowice: Śląsk, 2020, ss. 606, ill.
- Lubos Piotr, Sochecki Jan, Stawowiak Michał, *Zarys historii oczyszczania miasta Gliwice / Überblick über die Geschichte der Reinigung der Stadt Gliwice*, Tarnowskie Góry: PPHU Drukpol sp.j., [2022], e-book, ill. (pdf, dostępny on-line: <https://academica.edu.pl/reading/readMeta?cid=147377834&uid=147377768>).

- Łachowski Paweł, Szczepanowski Damian, *Wieża Głodowa. Tajemnice głodowskiego zabytku*, Kraków: Ridero, 2022, ss. 55, ill. (też jako pdf, dostępny on-line: https://ridero.eu/pl/books/wieza_glodowa/contents).
- Mandziuk Józef, *Kolegiacka kapituła świętokrzyska we Wrocławiu*, Warszawa–Wołomin: Fundacja „Honor, Ojczyzna” im. Majora Władysława Raginisa, 2021, ss. 247, ill.
- Meine Vorfahren in der Grafschaft Glatz in Schlesien*, Hrsg. Nikolaus (Klaus) Hartmut Fischer, Houston–Kłodzko: Nikolaus (Klaus) H. Fischer, Drukarnia Perfekta, 2022, ss. 323, ill.
- Mentzel Immanuel Gottlob, *O świeradowskich kwaśnych źródłach / De acidulis Silesiacis Flinsbergensibus / Von Flinsberger Sauerbrunnen*, tłum. Tomasz Pryll, Świeradów–Jelenia Góra: Wydawnictwo Ad Rem, 2022, ss. 87, ill.
- Misala Józef, *Śląsk w gospodarce Europy i świata. Zarys rozwoju i perspektyw*, Radom: Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego, 2022 (Monografia, 286), ss. 459, ill.
- Mocą tej słuszności. 100-lecie Związku Polaków w Niemczech na obszarze rejencji opolskiej*, red. Aleksandra Starczewska-Wojnar, Opole: Archiwum Państwowe w Opolu, Instytut Śląski w Opolu, Galeria Sztuki Współczesnej, 2022 (Opera Extraordinaria. Series Nova, 1 [13]), ss. 223, ill.
- Morela Tymoteusz, *Ksiądz prałat Joseph Kubis (1874–1945). Kapłan – społecznik – budowniczy kościołów i szpitali w Opolu*, Opole: Tymoteusz Morela, 2022, ss. 308, ill.
- Mowa śląska*, red. Henryk Kałuża SVD, Górna Grupa: Verbinum. Wydawnictwo Księży Werbistów, 2022 (Śląskie Forum Historyczne, 7), ss. 193, ill.
- Mutor Marek, *Droga do Wrocławia. Życie i działalność ks. Bolesława Kominka w latach 1903–1956*, Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2022 (Władze Komunistyczne Wobec Kościołów i Związków Wyznaniowych w Polsce 1944–1989), ss. 463, ill.
- Olchowik Johann, *Przyczynki do historii węzła kolei żelaznej i poczty w górnośląskiej miejscowości Morgenroth-Chebzie – Ruda Śląska-Chebzie / Beiträge zur Geschichte des Eisenbahnknotenpunktes und des Postamtes im ober-schlesischen*

- Ort Morgenroth-Chebbie – Ruda Śląska-Chebbie*, Bad Tolz–Ruda Śląska: Zarząd Oddziału PZF w Rudzie Śląskiej, 2022, ss. 188, ill.
- Paprotny Zbigniew, *Mappae Silesiae. Kartobibliografia drukowanych map Śląska 1544–1800*, Czerwionka–Leszczyny: Wydawnictwo Vectra, 2022, ss. 473, nlb. 16.
- Pawłowski Kamil, *W służbie miasta, Państwa i Kościoła. Ewangelicki Zakład Diakonijny w Żąbkowicach Śląskich w latach 1860–1946*, Kraków: Księgarnia Akademicka, 2021, ss. 347, ill.
- Pless Daisy von, *Co przemilczałam*, tłum. i oprac. Barbara Borkowy, Wałbrzych: Zamek Książ, Fundacja Księżnej Daisy von Pless, 2021, ss. 356, ill.
- Poppe Joachim, *Podewils in Oberschlesien. Zur Geschichte des Dorfes im Kreis Oppeln. 250 Jahre Friderizianische Kolonisation*, Norderstedt: Books on Demand GmbH, 2022, ss. 348, ill.
- Primke Robert, *Festung Steinau 1945*, Kraków: Ridero, 2022, ss. 39 (też jako pdf, dostępny on-line: https://ridero.eu/pl/books/festung_steinau_1945/).
- Primke Robert, *Kawaleria w Krainie Wygasłych Wulkanów. I Korpus Kawalerii Gwardii na południe od Złotoryi*, Kraków: Ridero, 2022, ss. 44 (też jako pdf, dostępny on-line: https://ridero.eu/pl/books/kawaleria_w_krainie_wygaslych_wulkanow/).
- Rok 1920 na Górnym Śląsku. Alianci – kampania plebiscytowa – powstanie*, red. Zbigniew Gołasz, Sebastian Rosenbaum, Warszawa–Katowice–Gliwice: Instytut Pamięci Narodowej, Muzeum w Gliwicach, 2022 (Oddziałowy Projekt Badawczy IPN Powstania Śląskie 1919–1921), ss. 336.
- Słownik powstań śląskich*, t. 2: *II powstanie śląskie sierpień 1920*; t. 3: *III powstanie śląskie maj–lipiec 1921*, red. Maciej Fic, Ryszard Kaczmarek, Katowice: Biblioteka Śląska w Katowicach, Instytut Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej, 2020–2021, ss. 492, 739, ill.
- Snoch Joanna, *1922 rok. Przyłączenie Górnego Śląska do Polski i kształtowanie się polskiej administracji w województwie śląskim* [katalog wystawy], Katowice: Archiwum Państwowe w Katowicach, 2022, ss. 44, ill.
- Sołtysek Renata, *„Bogu na chwałę, nam na zbawienie”. Budownictwo kościołów na Śląsku Opolskim w Polsce Ludowej (1945–1989)*, Opole: Instytut Śląski, 2022, ss. 634, ill.

- Stanisława Rosponda droga do Śląska*, wybór i oprac. Stanisława Sochacka, Opole: Instytut Śląski, 2022 (Encyklopedia Wiedzy o Śląsku), ss. 148, ill.
- Tekiela Łukasz, *W poszukiwaniu genius loci ziemi lubańskiej*, Lubień–Jelenia Góra: Starostwo Powiatowe w Lubaniu, Wydawnictwo Poligrafia Ad Rem, 2022, ss. 144, ill.
- Urbisch Johannes J., *Bekannte und weniger bekannte Oberschlesier*innen / Znani i mniej znani Górnoślązacy* [86 biogramów], Borsdorf: winterwork, 2022, ss. 350
- Wanderer im Riesen-Gebirge. Anthologie der Reiseberichte aus dem 17.–20. Jahrhundert*, Bd. 2, ausgewählt von Marcin Wawrzyńczak, Görlitz–Chrośno: Kulturreferat für Schlesien, Schlesisches Museum zu Görlitz, Wielka Izera Wydawnictwo 2022, ss. 508, ill.
- Wanke-Jakubowska Małgorzata, Wanke-Jerie Maria, *Łobuz z sercem na dłoni. Eugeniusz Szumiejko (1946–2020). Astronom, spadochroniarz, opozycjonista, człowiek „Solidarności”*, Wrocław: Ośrodek Pamięć i Przyszłość – Centrum Historii Zajezdnia, 2022 (Dolnośląska Solidarność. Seria wydawnicza im. Antoniego Wójtowicza), ss. 189, ill.
- Wądołowski Marcin, Nycz Patrycja, Wądołowski Mateusz, *Zabytek to nie zbytek! Zabytki Siemianowic Śląskich*, Siemianowice Śląskie: Lokalne Dziedzictwo LH Local Heritage, 2022, ss. 136, ill.
- Wege und Kontaktzonen. Kunstmobilität und -austausch in Ostmittel- und Nordosteuropa. Beiträge der 26. Tagung des Arbeitskreises deutscher und polnischer Kunsthistoriker und Denkmalpfleger und des Homburger Gesprächs der Böckler-Mare-Balticum-Stiftung in München, 11.–13. Oktober 2018* [tytuł również w językach polskim i angielskim], Hrsg. Aleksandra Lipińska, Ulrike Nürnberger, Beate Störckuhl, Warszawa 2022 (Das Gemeinsame Kulturerbe / Wspólne Dziedzictwo, 14), ss. 239, ill. Dotyczy m.in. Śląska.
- Weltzel Augustin, *Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats / Historia Archiprezbiteratu Raciborza*, Auflage und Übersetzung Josef Drobny, [Leverkusen]: Josef Drobny, 2022, ss. 614.
- Wyskoczył Ewa, *Tarnogórzanie. Dwunastu niezwykłych ludzi*, Tarnowskie Góry: Tarnogórskie Centrum Kultury, 2022, ss. 229, ill.

Z dziejów kapituły kolegiackiej w Głogowie. W 900-lecie powołania, red. Waldemar Hass, Jarosław Helwig, Małgorzata Konopnicka, Rafael Rokaszewicz, Zielona Góra–Głogów: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Polskie Towarzystwo Historyczne, Muzeum Archeologiczno-Historyczne, 2021, ss. 294, ill.

Zagóra Edward, *Górnianie. 150-lecie założenia kościoła ewangelickiego w Hażlachu*, Cieszyn: Parafia Ewangelicka w Cieszynie, 2022, ss. 80, ill.